

ชื่อเรื่องวิทยานิพนธ์

บทบาทของผู้สูงวัยชาวญี่ปุ่นที่พำนักระยะยาวที่มีต่อ

ผู้เขียน

ชุมชนท้องถิ่นในอำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่

ปริญญา

นางสาวมิว โคะจิ

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (ภูมิภาคศึกษา)

รองศาสตราจารย์ เสกสิน ศรีวัฒนานุกุลกิจ

บทคัดย่อ

งานศึกษาเรื่อง บทบาทของผู้สูงวัยชาวญี่ปุ่นที่พำนักระยะยาวที่มีต่อชุมชนท้องถิ่นในอำเภอเมืองจังหวัดเชียงใหม่เป็นงานที่ผู้ศึกษาเลือกที่จะทำการศึกษาโดยมีวัตถุประสงค์ในการศึกษา 3 ประการ ได้แก่ 1. เพื่อศึกษาถึงลักษณะการมีส่วนร่วมทางสังคมของผู้สูงวัยชาวญี่ปุ่นที่พำนักระยะยาวในอำเภอเมืองจังหวัดเชียงใหม่ที่มีต่อชุมชนและสังคม 2. เพื่อศึกษาว่าการเข้ามามีส่วนร่วมทางสังคมของผู้สูงวัยชาวญี่ปุ่นมีอุปสรรคปัญหาใดบ้างภายใต้เงื่อนไขหรือบริบทใด และ 3. เพื่อศึกษาและวิเคราะห์ว่าผู้สูงวัยชาวญี่ปุ่นมีกลวิธีในการปรับตัวกับวัฒนธรรมและสังคมเมืองเชียงใหม่อย่างไร โดยทำการเก็บข้อมูลจากการสัมภาษณ์พร้อมกับการสังเกตการณ์แบบมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่างๆ ทั้งกิจกรรมที่ทางชมรมกำหนดขึ้นและ กิจกรรมนอกชมรมที่ขึ้นอยู่กับตัวปัจเจกเป็นสำคัญ จากการศึกษามีข้อค้นพบดังต่อไปนี้

ในเรื่องของการมีส่วนร่วมทางสังคมของผู้สูงวัยชาวญี่ปุ่น พบว่าผู้สูงวัยชาวญี่ปุ่นซึ่งพำนักระยะยาวอยู่ในจังหวัดเชียงใหม่เข้าไปมีส่วนร่วมทางสังคมใน 2 ลักษณะด้วยกัน ได้แก่ การมีส่วนร่วมกับชมรมคนญี่ปุ่น และการเข้าไปมีส่วนร่วมกับกิจกรรมนอกชมรม สำหรับในส่วนของ การเข้าไปมีส่วนร่วมทางสังคมโดยผ่านชมรมคนญี่ปุ่น หรือ ชมรม CLL จะเห็นได้ว่า คนกลุ่มนี้สามารถเข้าไปมีส่วนร่วมทางสังคมโดยผ่านการใช้พื้นที่ของชมรม และเครือข่ายของตัวชมรมในการทำกิจกรรมต่างๆ ซึ่งกิจกรรมส่วนใหญ่จะเกี่ยวข้องกับองค์กรขนาดใหญ่ที่เข้ามาติดต่อกับชมรม CLL ชมรม CLL จึงเป็นตัวกลางในการกระจายข่าวสารข้อมูลให้สมาชิกในชมรมทราบ ผู้สูงวัยจึงใช้พื้นที่ของชมรมในการเชื่อมต่อประสบการณ์ของตนเองเพื่อที่จะเรียนรู้วัฒนธรรมและสังคมไทยผ่านการเข้าไปมีส่วนร่วมในชมรม ขณะเดียวกันผู้สูงวัยก็ไม่ได้จำกัดตัวเองในการแสดงบทบาทของการเข้าไปมีส่วนร่วมกับชมรมคนญี่ปุ่นเพียงอย่างเดียว ทว่าพวกเขายังคงมีบทบาทที่จะเข้าไปมีส่วนร่วมกับท้องถิ่นโดย เข้าไปเป็นอาสาสมัคร หรือทำการจัดตั้งองค์กร มูลนิธิ ซึ่งเป็นประโยชน์ต่อเมืองเชียงใหม่ ไม่ว่าจะเป็นองค์กรที่ช่วยแก้ไขปัญหาเด็กยากจน เด็กไร้โอกาส และอีกหลากหลายด้าน

ทั้งนี้ผู้สูงวัยไม่ได้เข้าไปมีส่วนร่วมอย่างราบรื่น ทว่าพวกเขาต้องเผชิญกับปัญหาอุปสรรคในการที่มีวัฒนธรรมที่แตกต่างกันระหว่างสังคมญี่ปุ่นและสังคมไทย ไม่ว่าจะเป็นด้านภาษา ด้านกฎหมายที่บังคับใช้ของไทย รวมถึงค่านิยม วิธีคิดต่างๆ ซึ่งล้วนแล้วแต่ต้องใช้ระยะเวลาในการปรับตัว ทว่าผู้สูงวัยก็พยายามที่จะหาวิธีการในการปรับตัวรูปแบบต่างๆ โดยใช้เครือข่ายของความสัมพันธ์ที่ก่อตัวขึ้นในช่วงระยะเวลาที่อยู่ในเชียงใหม่ และการพยายามที่จะเข้าใจวัฒนธรรมซึ่งกันและกันมากกว่า เพื่อเรียนรู้ และสามารถเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางสังคมอย่างเต็มที่ โดยไม่รู้สึว่าการมีวัฒนธรรมที่แตกต่างกันเป็นปัญหาที่ไม่สามารถแก้ไขได้ ซึ่งการปรับตัวที่จะเรียนรู้เข้าใจสังคมและวัฒนธรรมเช่นนี้กลายเป็นจุดเด่นประการหนึ่งที่ทำให้ผู้สูงวัยชาวญี่ปุ่นได้รับการยอมรับจากสังคมไทย และคนท้องถิ่นในเชียงใหม่ ที่ทำให้เห็นว่าผู้สูงวัยชาวญี่ปุ่นเป็นกลุ่มที่มีส่วนในการช่วยเหลือสังคมในด้านต่างๆ อันปรับเปลี่ยนทัศนคติในการมองผู้สูงวัยจากเดิมที่มองว่าเป็นวัยชรา ที่เป็นภาระของลูกหลาน มาเป็นวัยที่ยังคงมีศักยภาพในการสร้างสรรค์สังคม

Thesis Title	The Role of Long Stay Japanese Elderly on the Local Community in Mueang Chiang Mai District
Author	Miss Miwa Koshiji
Degree	Master of Art (Regional Studies)
Thesis Advisor	Assoc. Prof. Seksin Srivatananukulkit

ABSTRACT

The objectives of the study on The Role of Long Stay Japanese Elderly People on the Local Community in Mueang Chiang Mai District are: 1) To evaluate the feature of participation of long stay Japanese elderly people in the social activities through the local Japanese community and society. 2) To determine the problems encountered relating to social participation in local activities of the long stay Japanese elderly people in Mueang Chiang Mai district. 3) To identify and evaluate the means of adaptation to Thai culture and society by long stay Japanese elderly people through their social participation in Mueang Chiang Mai district. The study was conducted using qualitative research comprising literature reviews of related documents, interviews and participatory observations in variety of activities. The social activities were divided into two categories; activities which were organized by the local Japanese community, CLL club (Chiang Mai Long Stay Life Club) and independently selected activities not organized by CLL club. The study findings are as follow.

In regard to the social participation in local activities of Japanese elderly people, the research found that the long stay Japanese elderly people in Mueang Chiang Mai, participate in two different types of local activities; one was the activities set up by CLL club and the other was independent activities not associated with CLL club. Since most local activities organized by CLL club were found to be held in collaboration with large local organizations, Japanese people who were members of the group could have opportunities to enter and contribute to Thai society through the network of CLL club. In other words, CLL club functions as an intermediary between local society and members of the CLL club by distributing information about social activities. It was also found that the participation in these activities could provide the long stay Japanese elderly an opportunity to better understand local culture and society. In addition to the

participation in the local activities given by the CLL club, some Japanese elderly have recognized their own potential to contribute the Chiang Mai society in several ways. Some elderly, for instance, participated local volunteers or established foundations which help children living with poverty, disabilities or many other problems.

However, the study also found various complexities within the social participation in local activities of the long stay Japanese elderly people. Elderly Japanese living in Chiang Mai face various problems caused by the cultural and social differences between Japan and Thailand, such as language problems, legal problems, different way of thinking and sense of value. These problems are commonly seen amongst people who live overseas, however based on the findings of this research it appears that the local Japanese elderly need to take time and make greater efforts to adapt to local society. The research found that the use of the local network created during their stay in Chiang Mai was one effective way for Japanese elderly to adapt more easily to Thai society and that participation in the activities provided by such networks helped them to understand Thai culture more efficiently. On the other hand, it was also found that local Japanese elderly do not see cultural differences as a problem which they are not able to solve. Therefore, recognizing their own level of understanding of Thai culture and society is a key issue for Japanese long stay elderly to adapt to the local society which in turn helps them to be better accepted by Thai society and local people in Chiang Mai. Furthermore contributions of the long stay Japanese elderly people to the Thai society were identified in several aspects. It was found that these positive influences to the society made by Japanese elderly even help to change the common view of elderly people as a burden of their family and relatives by helping people to recognize the potentials of elderly people to benefit and create society.